

گزین های تاریخی - اجتماعی یک خبرنگار

م. ه. شریفی

www.ketab.ir

شریفی، زهرا، ۱۳۵۹

نگارشات های تاریخی - اجتماعی یک خبرنگار

۱۵۳ ص، امان سخن ۱۳۹۳

۱۴/۵ × ۲۱/۲ م.م.

شابک: 978-600-94402-8-3

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیبا

تهران - تاریخ

مشاغل - ایران - تهران - تاریخ

کتابخانه مرکزی: ۱۱ ش ۸۷/۵/۷۹ DSR۲۰۷۹

ردیف دیویی: ۹۵۵/۱۲۲

کتابخانه ملی: ۳۶۱۰۱۹۸

فهرست

۹

مقدمه

بخش اول

- ۱۵ سماورسازان دیروز، سمیر کاظمی امروز
۲۱ آخرین ضربات چکش مسگر تهران
۲۵ گلاب گیری در کوچه های قدیم بند
۲۹ جاودانگی عطر بهارنارنج و گل پر بهار تهران
۳۵ کودکی شیرین قدیمی ها با طعم نبات و شک
۴۱ عصر همیشگی بهار در محله سرچشمه تهران
۴۷ یک روز با قدیمی ترین پیرمرد با میه پن تهران امروز
۵۳ خاموشی تنور قدیمی ترین نان سنگکی تهران
۵۹ چلو کباب شاهکار چه کسی بوده از مرشد چلوپی تا برادران چلو
۶۵ کتاب فروشی «اسلامیه» میراث دار قدیمی ترین کتاب فروشی های ایران
۶۹ نیم میلیون عکس تاریخی در موزه ای کوچک در میدان بهارستان
۷۵ عاشقانه های روی بام از زبان یک کفتر باز قدیمی
۸۱ صدای زنده عاشورا در کارگاه های علامت سازی
۸۷ ختیبانی در تهران که همیشه از کربلا می گوید

بخش دوم

- ۹۵ از قدیمی ترین توردسازی تهران تا خاطراتی نهفته از نهضت مشروطه
۱۰۱ حسینیه ای با بیش از ۱۳۰ سال قدمت در گذر لوطی صائغ
۱۰۷ آن روی تاریخی محله سیداسماعیل تهران

- ۱۱۳ گذر لوطی طیب در محاصره جازوچوبی و «صامیر خانه»
 ۱۱۶ دالایی که همیشه بوی دغ آجیل و خشکبار می‌دهد
 ۱۲۵ روایت آخرین شاهد از ترسناک‌ترین میدان تهران
 ۱۳۱ پاتوق کتاب‌ها و مجلات قدیمی اینجا است
 ۱۳۷ خانه‌ای با بیش از شصت سال زندگی و ۲۷ کودک
 ۱۴۳ راعه‌نشین‌های دیروز با پنخت هنوز زندگی می‌کنند
 ۱۴۹ پدر بزرگ اسباب‌بازی‌های ایران به دنبال خانه‌ای برای اسباب‌بازی‌هایش

مقدمه

گلعلداری ز گلستان جهان ما را بس
زین چمن سایه آن سرو روان ما را بس

شهر تهران در یک شهر باستانی ایران چه از جهت پایتخت بودن و چه گذر از حوادث مختلف تاریخ همواره مورد توجه حوزه‌های مختلف علمی به‌خصوص علم تاریخ بوده است، کار در زمینه تاریخ و ثبت وقایع تاریخی آن در دوره‌های مختلف اقدامات کم‌وبیش علمی و تخصصی صورت گرفته است که از آن میان می‌توان به آثاری چون «تاریخ قدیم»، «گوشه‌هایی از تاریخ اجتماعی تهران قدیم اثر جعفر شهری»، «تاریخ اجتماعی و فرهنگی تهران اثر ناصر نکمیل همایون»، «تهران در گذشته و حال» و «ری باستان» اثر حسن کسبان، «تهران قدیم اثر حسن بیگی»، «ایجا طهران است اثر منصوره اتحادیه» اشاره کرد که مؤلفین آن در تلاش بوده‌اند بتوانند تصویری از پیشینه تاریخی طهران را در مقابل دید خوانندگان تصویرسازی کنند.

آنچه در این کتاب بیش از آثاری که بزرگان نگاشته‌اند مورد توجه قرار دارد شناسایی، جمع‌آوری و ثبت اطلاعات تاریخی-اجتماعی موجود در طهران قدیم با استناد به گفته‌ها و اطلاعات افراد و کسانی است که در حال حاضر به قید حیات هستند و کوله‌باری از خاطرات و اطلاعاتی نهفته از گذشته را بر دوش می‌کشند که می‌توان از لابه‌لای گفته‌ها و اسناد و مدارکی که در ارتباط با آنها به‌دست آورد به مطالب ارزشمندی از تاریخ طهران قدیم دست یافت تا

به عنوان منبعی ارزشمند و علمی مورد استفاده محققین و علاقمندان حوزه تاریخ و همچنین دیگر حوزه‌ها قرار گیرد.

از طرفی با توجه به گذر زمان و از دست رفتن این افراد که خود تاریخی شفاهی از طهران قدیم هستند، می‌طلبد که از روش‌هایی مختلف به جمع‌آوری این اطلاعات پرداخت، البته قابل ذکر است در نگارش این گزارش‌ها که مجموعه‌ای از تاریخ شفاهی است از اسناد و مدارک موجود در کتابخانه‌ها بهره برده شده است.

این فصلی در راستای نگارش این گزارش‌ها جمع‌آوری و ثبت اطلاعات تاریخی موجود شامل موضوعات مختلف از طهران قدیم است که در این کتاب به دو بخش تقسیم شده است. بخش اول آن مربوط به ثبت قدیمی‌ترین و سنتی‌ترین مشاغل و افرادی که در آن هنوز مشغول به کار هستند و بخش دوم مربوط به بخش‌هایی از محلات قدیم تهران و موضوعاتی در این راستا است. البته در بخش کتاب‌های «پدربزرگ» اسباب‌بازی‌های ایران به دنبال خانه‌ای برای اسباب‌بازی‌ها چاپ شده است که با دیگر گزارش‌ها متفاوت است و هدف اصلی آن ماندگار شدن تلاش‌های «استاد زردشت هوش‌ور» به عنوان پدربزرگ اسباب‌بازی‌های ایران بوده است که با خواندن متن گزارش متوجه اهمیت و ارزش آن خواهید شد.

در واقع از اهداف تألیف این گزارش‌ها می‌توان به همان خواهد داشت، ایجاد فرصتی است جهت شناسایی و ثبت این مشاغل و نهفته از وضعیت مشاغلی که در تهران امروز همچنان مانند گذشته به رسمیت می‌شناسند که نشان از پشوانه تاریخی ارزشمندی دارد- مشغول به فعالیت هستند و نگذاشته‌اند، هر روز یک قدم به سمت فراموشی و حتی نابودی پیش می‌روند. بخش شناسایی و ثبت نام افرادی که در این مشاغل و محلات قدیمی زندگی و به کار می‌کنند، مشغول به فعالیت هستند از اهداف دیگر این مجموعه گزارش‌ها است که به چهارچوب گفتگو و مصاحبه از نگاه یک خبرنگار اجتماعی جای گرفته است. لازم به ذکر است تمام این گزارش‌ها به طور مستمر در خبرگزاری روزنامه اطلاعات، هفته‌نامه کسب و کار منتشر شده است که در حال حاضر به

صورت متمرکز در این کتاب گردآوری و در اختیار علاقمندان به این حوزه قرار گرفته است.

این گزارش‌ها که با نگاهی نوستالژی و توصیفی (تاریخی-اجتماعی) نوشته شده است فرصتی خواهد بود برای اطلاع‌رسانی و آگاهی دادن به مخاطبان، تا بدانند در لابه‌لای این زندگی ماشینی که نام «زندگی مدرن» را با افتخار با خود حمل می‌کند هنوز کسانی هستند که مانند گذشته با دستانی توانمند و پر از تجربه، با وجود کم‌ترین امکانات در مشاغل فعال هستند که روزگاری از پربوتق‌ترین مشاغل بودند.

در این سطرهای آخر از تمام دوستانی که بنده را در جمع‌آوری و ثبت و نگارش این گزارش‌ها یاری رساندند سپاس فراوان دارم؛ از دوست خوبم آرزو رستم‌زاد که در زمان انتشار این گزارش‌ها در خبرگزاری مهر از انتخاب تیر تا محتوای گزارش‌ها به من کمک بسیار رساندند و از خسرو پرخیده عکاس هنرمندی که در ثبت تصاویر این مجموعه در خبرگزاری مهر بنده را همراهی کردند؛ و در آخر از دکتر شهریار یوسفی‌فر که از ابتدای شروع تحقیقات با راهنمایی‌ها و نکته‌های ارزنده خود در این مسیر من را به سمت و سوی کاری علمی و تأثیرگذار هدایت کردند، صمیمانه تشکر می‌کنم.

زهره شریفی

در خردادماه شهریور ۱۳۹۳
zohrelsharif@yahoo.com